

Sermões per modum

Tractatus de vero Celibatu monastico sub typo lepusculi: prius Auguste in vulgari teutonico impressi.

¶ Lepusculus plebs inualida/ collocat in petra cubile suū. Prover. iij.

¶ Per lepusculū (scdm glosam) intelligitur Ecclia: ego autē dixerim q̄ etiam q̄libet persona de ecclia/ precipue autē religiosa aut spūalis Christianus ppter cōditiones similes inter eas hinc inde repertas.

¶ Timiditas.

Prima cōditio

Lepusculi est. Timiditas lepusculus em̄ natura timidus est. Et bonus christianus/ homo p̄cipue religiosus/ timidus est a natura: nō q̄dē qua natus est in hūc mundum/ et in eie naturale/ sed qua nascitur in esse spūale siue gratie et in dei filiū ex filio ire. A timore em̄ dñi q̄libet peccator regulariter saltem incipit fieri seruus dei et religiosus. Cum em̄ amet seipsum/ timet ea q̄ possunt sibi esse cōtraria/ p̄ fidem aut infirmē quā habet/ cognoscit q̄ deus iustus est/ et peccatores seuerissime puniet: inde concipit timorē domini timēs ab eo p̄niri. Et dicitur timor seruilis. Dixi autē notanter regulariter/ q̄ peccator bene habitus in dilectione dei super oia/ incipit cōuersionē suam ab amore dei. Unde dicitur Proverbio. et Ecclē. i. Iniciū sapientie timor dñi: peccatoribz aliquādo prostratus nihil sapit dñs/ ē eis in gustu ai sui/ neq̄ dulcis neq̄ acerbus/ sapit eis instar portulacē iuxta prouerbiū vulgare q̄ eū parū aut nihil cognoscūt. Sed vbi inceperint eū cognoscere reuerſi ad se per fidei lumen eum accipiunt iudicem strenuū. Sequitur ergo

sapor timoris non dum em̄ tangunt siue afficiunt sapore amoris ad deū. Unde beatus Bernardus ait. Iniciū sapientie timor dñi: q̄ tunc primo deus aie sapit/ cum eaz afficit ad timendum/ nō cū instruit ad sciendum: times dei iustitiam/ times dei potentiam et sapit tibi deus iustus et potens/ q̄ timor sapor est. Porro sapor facit sapiētem sicut scientia scientem. Timor sapiūt mala p̄ se sunt. De hoc timore dicit Sapi. Prover. xvi. Timor dñi disciplina sapientie. Homines literati absq̄ timore dei iustis disciplinati sunt/ sed timor domini boiem grauem et maturū reddit: Gregor. anchora mentis/ pondus timoris. Habes ecclē quē admodū timor iniciū sapientie est secundū vnu n̄ intellectū. sunt alij intellectus huius verbi/ quos vide in .ij. q̄. sancti Thome. Ab hoc igitur timore incipit p̄nia q̄ maxime in religione exerceat: scdm q̄ mgr̄ declarat dist. xiiij. q̄rti. et Gabriel ibidem. q. ij. in fine. Unde dicit Isa. xvi. A timore tuo p̄cepimus et quasi parituri spūritū salutis. Timor sic omnes sancti inceperūt p̄muniter: sic ordo Carthusien. incepit/ vt dicitur in speculo Exemp. de mortuo mgr̄o. Dicē te Accusatus sum/ iudicatus sum/ et demum natus sum. Unde est q̄ Ruben dicitur primogenitus Jacob: p̄ quem significatur timor p̄m̄ Richar. de. xij. Patriarchis. Ruben em̄ interpretat filius visionis: et timor ex visione et cognitiōe dei iusti et seueri/ nascitur sic dictum est. Habes igitur primā proprietate Lepusculi/ in quo ei similis est homo christianus/ p̄sertim religiosus/ q̄ natura timidus est: et homo spiritualis timidus est.

¶ Velocitas.

Secunda cōditio

est velocitas: habet em̄ lepusculus pedes veloces efficit hoc timor/ dicit em̄ quidam poetarū timor addidit alas. s. pedibz. Et christianus religiosus/ quē timor dei occupat veloces pedes habet: q̄ qui timet deum nihil negligit Ecclē. vii. Hic est dormitarius qui excitat a deo seruiedū. Ubi ille officialis est

Lij

Sermones.

in dormitorio / nihil in officio / et seruitio di-
uino negligit. **H**ic erat dormitari. **B**er-
ronymi / siue dormiā inquit siue vigile / bis-
bam aut comedā / aut aliud aliquid faciā /
semp tonat in auribus meis tuba. **S**urgite
mortui / et venite ad iudiciū / **T**imeat dei ipse
est vigil / **T**empe pacis et belli vigilas / ipam pa-
cem et securitatē suspectā habens. **I**pse est
qui excitat virtutes / ne ad similitudinē fer-
ri in quiete consumant rubiginē / et ne secure
subito ab hostibus occidantur / cum enim vir-
tutes dixerint / pax et securitas / repentinus
eis superueniet interitus. **pri. tcll. pri.**

Tercia conditio le-
pusculi est Ascensio. **L**epu-
sculus enim versus montē sur-
sum sine piculo currit. **D**eoz

sum autē non sine piculo / quia precipitat / ha-
bet enim pedes anteriores breviores postero-
ribus. **E**t religiosus christianus pedibus
affectuū / tutius sursum tendit in montes /
in celestia / per cogitationes et affectus / quā
deorsum per illos descendēs ad terrena / quā
sic faciens in grauissima dāna labit. **m**on-
tes sunt / deus / angeli / sancti / beatitudo for-
malis / virtutū arduitas / mortificatio vitis-
orum. **D**e primis montibus psal. **L**euaui
oculos meos in montes / vnde venit auxi-
liū mihi / auxiliū meum a dño rē. **M**ons
coagulatus / mons pinguis rē. **M**ontes
sunt / omnia spiritalia bona / virtutes / bea-
titudines / consilia rē. **T**ende ergo sursum
ad ardua / noli languere circa precepta cōia
sed ad consilia / ad perfectionem tende. **A**d
hoc scdm sententiā bea. **T**home. **O**bligat-
ur religiosus / quāuis enim non obliget ad
hoc quod sit perfectus / teneatur tñ ad hoc tende-
re / per media / in suis regula et constitutio-
nibus cōtenta. **E**t quilibet christianus / de
consilio / debet tendere ad perfectionē / sicut
declarat **B**erfon / in practica mystice indu-
stria. **E**xaudiamus ergo oēs id quod dicit
sacerdos in missa / **S**ursum corda / et dica-
mus / vere et ex sententiā respondentes / habe-
mus ad dñm / timeo tamē quod hoc sit / **v**t di-
cit **H**enricus de **H**assia / sollemnissimum
mendaciū in **U**ltas pat. fo. cxxxiij. **l**itera
L / hoc idem docuit **N**acharius vlt semper

sursum et nunquā deorsum tentans aspice-
ret / et tunc haberet deum adiutorem / docuit
hoc fabula de **V**ulpe et **S**urleigo apud
Berfonē super **M**agnificat qui vnico sal-
tu in arborem exilans saluatus est dū vul-
pes cum suis amfractibus canū patuit mor-
sibus inferi / manens / alludit bea. **Jo. Lbr.**
qui odit diabolū semper instat serpentis de-
deorsum siue loco inferi / ori pugnare et i sursum
eleuatum nihil potesse. **C**lide in nautica
nostra additione. **xxi. de nauclero.** **N**e ergo
respicias deorsum o religiose ne descendas
alias precipitaberis miserabiliter in lutum
vt peior efficiaris quā secularis / sicut lucifē
accidit de quanto altior fuit / tanto profus-
dius cecidit / vt fieret ex **A**ngelo diabolus.
Ita plane fiunt diaboli / religiosi deficientes
res / vnus ex vobis diabolus est ait dñs d-
vno ex discipulis suis de hoc vide in fru-
ctuario. **T**ertis est **A**ngelus qui ait / sicut nō
reperi meliores quā qui perficiunt in **M**ona-
sterijs / sicut nō reperi deteriores his qui
in eis deficiunt. **E**t ratio huius esse pot
quod uenit ad preceptū / et se puoluit in om-
nem immundiciā / inde **P**rouerbioz. **xxiiij.**
dicitur. **I**mpius cū uenerit in profundū ma-
lorū cōtemnit. **L**aque ergo ne in hunc pre-
ceptū uenias / difficile alias uerteris et dū
cōuersus fueris / **vix** pseuerabis quia semper
reliquie manent malicie. **D**icitur quod pellici-
um factū ex cute cuius quā lupus momor-
derit / nunquā carebit pediculis. **L**aque ergo.

Tarta conditio

Lepusculus est **F**ugatio / lepu-
sculus a canibus fugat / et singu-
lariter ei insidiant canes. **E**t
bonis christianis spūalibz / religiosi canes
ille infernalis diabolus insidiat et eos ca-
pere nitit. **E**t semagnū quod fecisse putat. sic
legit in quādam uisione in qua exiabat is qui in
ter demones psidebat / quod singuli fecissent.
Lūque singuli sua facta recitassent et etiā gra-
uissimā dāna quod intulissent suis retationibz
tandē vnus dixit / quod induxisset quendam spūa
alem hominē quod manu sua nates percussisset
cuiusdam femine secū habitantis / ad quod
eū in multis annis perducere non potuit
hunc igitur omnibus pultit et coronauit

Fugio.

Tima conditio

Lepusculus est fugatio / lepu-
sculus a canibus fugat / et per
singulos contra uoluntates
suas / et sic eos vincit. **F**ugatio
est / quāuis lepus emittitur
in campo / veruū vitibus /
lepusculi dñm indidit / et vi-
detur in premo obligari cōsentire.
Superior enim dicitur ad dñm
lepus pugnā dñm / ad fugam
lepus non potuit ad fugam
lepus non potuit ad fugam
lepus non potuit ad fugam
lepus non potuit ad fugam
lepus non potuit ad fugam
lepus non potuit ad fugam
lepus non potuit ad fugam
lepus non potuit ad fugam
lepus non potuit ad fugam

vide in summa vicioꝝ tractatu de luxuria cap. 10. Sentiebat canes hos / qui dicebat circumdederunt me canes multi: et libera a canibus animam meam. Psal. cxi. Salua me ex ore leonis: id est Leo q̄ et canis. Diabolus arbitratur se electissimam et cam habere / dum spiritalem hominem capit / talem lepulem. Ergo maxime cauendum: de hoc Eccl. xiiij. Venatio leonis onager in heremo. Leo diabolus est / circueus / querens quem deuoret: vt ait beatus Petrus. Onager [wald esel] in heremo / religiosus est aut deuotus christianus / solitarius / abstractus a mundo. Hic in ore diaboli caro ferina reputat [wiltpret] Abacuc. i. Esca eius electa. Et Job. xl. Fenem vt Bos comedit. Ubi beatus Gregorius. Boves feno non nisi mundo vescuntur. Sic et diabolus querit escam electam: neq̄ enim se eos gaudet rapere / quos prauis ac sordidis actionibus implicatos in unis secum respicit iacere. Fenem ergo comedere licet Bos appetit quia suggestionis sue denique perere mundam vitam spirituum querit. Hec ille.

¶ Fugitio.

Quinta conditio

Lepusculi est Fugitio: lepulem soli fuge innitit et per eam pugnat contra insultus canum et luporum. Et sic eos vincit. Fabulose legitur quod cum lupo lepori timiditatem [zagheit] improperaret [verweisz vffhub] lupo se iactando ei bellum indixit / et si vinceretur ad penam se obligauit contingente. In quo cum lupo detentaret ad deuotam dum / lepus pedem disposuit ad fugiendum / vtroque vero coram leone iudice sibi victoriam ascribente / et pro parte sua placitante. Pro lepore sententia data fuit / eo quod pugna ei ouenientissima est in fuga: quam pugnam exercendo aduersarii eum insequentem lassauit et vicit [wol gestoben ist wol gefochten] Ergo pro tanto victor efficiebat / nec alio modo vicisset. Quia si in pace steteret / victus fuisset. Sic fugiendo pugnant Schiſte vel parthi. Sic filij Israhel aliquando vicerunt aggrediendo / aliquando fugien-

do vt dicit beatus Thomas. ij. ij. tractatu de accidia. Lepusculus itaque soli fuge innitit et in ea confidit. Sic et deuotus Christianus religiosus / cum enim canis infernalis insequitur per tentationem carnales / ingerendo sibi cogitationes et concupiscentias inuis aut foris species feminarum aut viroꝝ / fugit innitit eas vincere sciens se alias victum iri. Audiat consilium Apoli dicentis. i. Cor. vi. Fugite fornicatione super quo Anno in glosa magistrali allegatus / cum alijs nempe vicijs inquit: potest expectari flictus / sed hac fugite ne appropietis quia non aliter melius potest vinci. Ratiorem assignat beatus Thomas dicens / vbi notandum quod cetera vicia vincunt resistendo / quia quanto magis homo periculosa considerat et tractat / tanto minus in eis inuenit unde delectetur sed magis anxiet sed vicijs fornicationis / non vincitur resistendo: quia quanto magis ibi homo cogitat periculare / magis incendit / sed vincitur fugiendo id est totaliter vitando cogitationes immundas et quolibet occasiones. Hec ille. Qui lucratur cum luroso etiam si ab eo non perit / tamen maculat et deturpatur. Et quauis murus a lumine non exit ratur tamen denigrat. Sic etiam vir spiritualis qui quasi murus et saxeus esse videtur ex consortio femine maculat in conscientia et fama. Ergo fugite. Et si sicut lupo in fuga confidens. In de et monachi habent clipeum in dorso: vt dicit Jordanus de sanctis. 4. b. in fine. Q. autem cuculla inquit est ad modum clipei designat quod charitas eos protegit a tentationibus et alijs nociuis. Sed clipeus iste tenetur in dorso admodum fugientium: quia pugna religiosorum magis consistit in fugiendo quam in reluctando. Hec ille. Et alibi dicit quasi a facie calybz fuge peccatum / quod precipue de luxuria intelligit. Item lepulem non mansuescit. Et bonus religiosus / deuotus christianus quasi Onager filuestris est / et prudenter inciuilis non bonus socius non tamen viciose inciuilis. Vide Personem suer magnificat de solitudine triplici et in carmine super magnificat. Et tamen Antonius heremita ciuillis apparuit veniens ad homines cum enim in ciuitatem Alexandrinam venisset.

hec cognoscet qz discipli mei estis. Si in vice dilexerit. Et q diligir pimus legē ad implevit ait Apl's. Et hunc sine oia ita ta z pcepta religionis ordinant. Sz plane hūc effectū non psequitur sine silētio: ergo frustra z vane alia qualia sunt ieiunia / vi glie / vestes aspere zc. sine illo exercentur.

Sis pacē que tibi maxie necessaria est ba / biant in congregatōe / serua silentiū. Est em fructus silentij par. Et vñ queso iurgia cōtentiones / z discēptiones? Hūmū ex silēti defectu / audi Isaiam. Erit opus iu / stitice par / z cultus iusticie silentiū. Silen / tiū est quasi quedā cultura iusticie. sicut em ex nimia loquela / frequēter sequit iniuria / tam dei qz proximi: sic ex silentio / iusticia nutritur: ex qua velut ex quadā arbore / fru / ctus pacē colligit: vñ de cū claustralibz par / summe necaria sit / valde necessariū est eis silentiū: vñ de par sequit: mltē lites / z ire re / mouent ex obseruatōe silenij. puerō. xxxvi. Qui imponit stulto silentiū / iras mitigat / hec Lugō. Ego puto tūc esse reformatiōnē alicui monasterij / pcepue feminax et nō ali / as si bec tria ibi fuerit. Primū pfecta clau / sura monasterij in mur / z ianuis: ne pateat / extrius vel introitus. Scdm cōitas in mēsa / vna olla / vñ cellarium / cōis mensa / z cōe / veltiariū. Tertū stricta silētiū obseruātia sine hoc silentio / reformatio nulla est. Es / muos mul vñd mur beschlossen sin. J alias non est tā monasteriū / qz hospitij publicū. Hoc attendēs sancti pres / tanta diligen / tiā adhibuerūt: vt loca / z tpa / z penas de / terminaret plus circa hoc / qz circa alia sta / tuta quecūqz. Sciebant qz silentiū est fres / num viri claustralis. Sine silentio em est quasi equ' sine freno. Sciebant qz silentiū est claus religionis: vñ claustralis absqz si / lentio / pzie claustralis non est / cū sit absqz clausura / sed est velut vrbz patens z absqz muroz ambū / vir qui non pōt in loquen / do cohibere spiritū. Sciebant qz silentiū est sepes / vince electe vite claustralis / z qz claustrū absqz silētiū est / velut vinea absqz sepe / que direptioni exposita est. Eccliafti. xxxvi. vbi non est sepes / diripiet possessio. Sciebant qz silentiū est materia agri reli / gionis / cui bñdixit dñs / sine quo deuastat

a bestijs / de quo prouerb. xxiiij. per agrum hoīs pigri transiui / z per vineā viri stulti / z ecce totū repleuerāt vrbice / z operuerūt su / perficiē eius spine / z maceria lapidum des / structa erat. Flora qz hic inuit / qz negligē / tia z pigricia prelatoz causa est / qz silentiū z alie claustrales obseruātie in claustris non obseruant. Ecce igit septimā proprietatē le / pusculi nostri / qz longas habz aures para / tus ad audiendū / tardus vero ad loquens / dum / propter silentij strictaz obseruantiā / in quo stat conseruatio obseruātie.

¶ Vicius vilitas.

Lepusculi conditio

lepusculi est. Vicius vilitas est em lepusculus vili z sim / plici cōtentus victu. Laul / bus em z non carnibus vescit. Et deuorus christianus hñs alimēta cōtētus est iuxta Pauli exhortationē. Non enim querit dele / ctamēta: patuit hoc per totum vitas pa. in / sancti qui in maxia vixerūt parsimōia qui nō nidozes carniū querebāt. Neqz ligurito res / leccatozes / aut lurcones fuisse legūtur. Sciebant qz hoc est initiū oīs spūalitatē z nisi venter a preciosis z supfluis elcis res / stringat / frustra ad aliaz virtutū exercitia quis conat z nisi hostis ppinquus pterna tur ad extraneos vincendos in vansi assur / gif: vide Brego. in mora. ait. b. Bñdixit. in regula. ca. xxxix. qz nihil tam contrariū est omni christiano. quomodo crapula. Iussit Paulus lepusculū hunc colera man / ducare cum diceret / qui infirmus est olus māduer: Rom. xiiij. vide glossiam: id est te / nues z aridos cibos. Scrua z caue ne coz / medas prepropere / laute / nimis / ardentē / studiose. Et quomodo hoc potero: inquis hoc modo si ad cibū accesseris / si cut ad me / dicinam / quod z beatus Augustinus do / cuit in libro confessionum.

Primo. Medicinam nemo nisi necessitate compulsus accipit z tu sic fac de cibo.

L iij

per virtutis/meritis/aut industria. Et hic
 est actus spei/ scdm. be. Thomā. ij. ij. quia
 spes habet obiectū rem speratā. Et etiā euz
 per quē illā possum? psequi. Et hunc tertium
 modū tangit. bea. Hiero. in glo. p. uerb.
 ij. Dicens qm non suis viribus sed dei au
 gilio sperare salutē didicit/ sicqz cubile ha
 bet in petra/ vnde dicit cum psalmi. vij. Esto
 mihi in lapidē fortissimū et in domū mu
 nita: vt salues me qā petra mea et munitio
 mea es tu. Et hec collocatio in petra/ nihil
 aliud est/ qz sancta de suis pprijs viribus
 desperatio/ de qua Beron in tractatu de
 mendicitate spirituali loquit. Fac quēsd/
 modū fecisse legit lepus apud Anselmum
 lib. de similitudinibz capit. cxxxvij. Qui
 refugium quesuit desperans de semetipso/
 vbi sic legit. Descendente autē quadā vice/
 eodē patre nro a predicti curia regis/ pueri
 regis qz nutrebat/ lepore sibi occurrentes
 in via/ canibz insecuti sunt/ fugientē etiā
 intra pedes equi/ quē pater ipse insedebat.
 cōsecuti sunt. Ille vō sciens miserā bestio/
 lam. sic se refugio consubijisse retentis habe
 nis/ equū loco fixit: nec capitum voluit be
 stie presidij denegare/ qz canes circumdan
 tes/ et linguis suis hāc grato obsequio hic
 inde lingētes/ nec se sub equo poterāt eijce
 re/ nec in aliquo ledere. Quod vidētes ad
 mirati sunt/ qui aderāt. At pater pius/ vbi
 quosdā asperit ex militibus ridere/ et quasi
 pro capta bestia/ leticie frena laxare solutus
 in lachrymas ait/ ridentis et huic infelici
 nullus risus/ nulla leticia/ hostes eius cir
 ca eā sunt/ et ipsa sola de vita sollicita. Con
 fugit ad nos presidij suo modo flagitans
 Hoc plane/ filij est/ et hois anime morietis
 Hāc autē de corpe exit mox in inimici sui ma
 ligni scz spiritus/ qui eā in corpore degentē
 per anfractus vitioz/ multimodis persecu
 ti sunt. Crudeliter assunt parati sunt cam
 rapere/ et in mortē eternā precipitare. Et ipa
 nimis auaritia huc illucqz circūspicit. et qua
 meaf defensionis et auxiliij manum/ porri
 gi sibi ineffabili desiderio concupiscit. De
 mones autē econtrario ridere et immensa le
 titia gaudēt/ si nullo eā admīniculo fultaz
 inuenire queāt. Quibz dicit laxato freno
 iter arripuit et bestia ultra psequi clara vo

ce/ canibus interdixit. Tunc illa ab omni le
 sione immunis exultans et hilaris prepeti
 cursu campos sylvasqz reuisit.

¶ Excoziatio.

Decima lepusculi

conditio est Excoziatio. solet
 lepusculus excoziari et pellis
 ei abstrahi/ multas pelles bz
 homo: quas exuere oportet: si spūalis fieri
 velit vna pellis sunt tpalia bona / et hec est
 pellis corporis. Alia est ppria voluntas. et
 hec est pellis anime. Tercia est pellis male
 exteriorū conuersationis: que est quasi que
 dam pellis torius cōpositi: Immo vt vno
 pbo oīa cum Aplo amplectamur/ dico cus
 tem esse exuendā torius veteris hois/ scdm
 qz dicit coll. ij. expoliantes vos veterē homi
 nem cū actibus suis/ et induētes nouū tē.
 Sed vt ordinē seruemus pro intelligentia
 Dico primo qz lepusculus spūalis/ religio
 sus deuotus/ dz expoliare pellē corporis et
 anie: id est tpalia et propriā voluntatē. Ita
 em preparabis te in cibū delicatissimū do
 mino/ et eidē magis ac magis incorporabe
 ris. Habes de hoc figurā Beñ. vbi de ma
 tris cōsilio/ Jacob cibos patri suo legit pre
 parasse/ vñ dixit mater ad filiū/ audiui pa
 trē tuū dicentē fratri tuo/ affer mihi de ve
 natiōe tua/ et comedā/ et benedicat tibi ani
 ma mea. Hunc ergo acquiesce Phljs meis
 fili mi/ et perges ad gregē/ affer mihi duos
 edos optios/ vt faciā ex eis escā patri tuo/
 quibz libenter vesceris: quid per Jacob nisi
 penitēs: quid per matrē eius/ nisi grā que
 de omībus docet designat/ que cibos vero
 Isaac id est Christo patri nro/ nouit ppar
 rare. Per duos edos corpus et ania designa
 tur. Accipias ergo duos edos: id est corpus
 et animā/ et eos cū Jacob/ in cibos/ pti tuo
 ppara celesti. Et ptiō pelles detrabas edis
 istis. i. corpori et anie: quia cū pellibus non
 comedet eos pater tuus. Pellis corpori tuo
 subtrahit cum a tpalibus istis spoliat. pel
 lis autē anime subtrahit/ qm a propria vo
 luntate denuatur. Hec sunt preparatiōes
 tue principia: vt videlicet tpalibus et pro
 prie voluntati renūcies. Isaac id est Chri

Sermones.

Christus non est sicut lupus: vt comedat: id est per gratiā sibi incorporeret carnes crudas cum pellibus: id est claustrales singulares et proprietarios.

¶ **Lutis excozandi difficultas.**

Vadecima conditio

lepusculi est. Pellis lepusculi quāto subtilior est: tanto difficilior est ad excozandū. Propria autē voluntas subtilior est quā ista temporalia que extrinseca sunt. Ideo difficilior spoliari se homo a propria voluntate quā a temporalium possessione. Unde cōtingit aliquādo in claustro: q̄ illi qui plus abundant in paupertate exteriori: plus habent p̄rie voluntatis in interiori: facile est relinquere omnia sua: sed se ipsum relinquere admodum difficile.

Sed ais et quid est p̄ria voluntas? R̄spondeo per. s. Bernardum. Propria voluntas est: que non est cōmuni cū deo et cum hoībus sed n̄ra tantū: quādo quod volumus non ad honorē dei: nec ad vtilitatē proximorū: sed satisfacimus propriis moribus animorū: cui cōtraria recta fronte est charitas: que nō querit: que sua sunt: s̄ aliorū. Quā sic describit Augustinus p̄ria voluntas est inflata ambitio: qua iudiciū nostrū presurimus alieno. De qua prouerb. xix. Puer qui dimittit proprie voluntati fundit matrem suā. Ecclesiast. xviii. Post concupiscentias tuas nō eas: et a voluntatibus tuis auertere: quia vt **W**sec. x. dicitur. Confundetur Israel in voluntate sua. Confundet plane tā quo ad culpam: q̄ quo ad penā. Duo ad culpā: in q̄ quia oīa bona ex p̄ria voluntate facta licet per se de genere sint bona: t̄n simpliciter nō sunt bona. Testis est nobis. s. Bernardus exponēs illud **I**sa. lviij. Ecce in die ieiunij voluntas v̄sazc. Non sapit inquit deo ieiunij voluntas: quod nō obedientia sed vitij sapit p̄rie voluntas. Ego autē non solū hoc de ieiunio meo: sed de silētio: de vigilijs: de oratione: de omni obseruātia monachi: vbi iuenit voluntas sua idipm sentio minime prozsus obseruācias illas: et si bonas in se: inter virtutes cēsuerim deputandas: grādc ergo malus ē p̄ria voluntas: qua

fit vt bona tua nō sint bona. Porro q̄ ad penā confundet p̄ria voluntas: q̄ ad infernū protrahit? Bernardus? q̄d odit deus aut punit: p̄ter propria voluntate? Lesser ergo propria voluntas et infernus nō erit. Si de p̄ria voluntate plura scire volueris: vide in sermonibus Socci: de tpe sermōe: lxxij. que bea. Bernardus crebro allegat: vnde et hoc sumpta sunt. Et regulā. b. B̄ndicti de. xij. gradibus humilitatis cū eius expositionibus.

¶ **Capitis eius dē excoziandi difficultas.**

Vodecima con

ditio lepusculi est capitis eius dē excoziandi difficultas. Caput em̄ lepusculi: difficultis q̄ alia mēbra excoziat: et in capite plus videntur sensus q̄ in alijs membris. Sic et illi qui plus videntur habere sciē et discretiois per caput scati/tales scioli: difficilior excozant a pelle p̄rie voluntatis: q̄ simpliciores. In multa em̄ sapientia multa indignatio: pletrūq̄ cōstitutus: pugne verborū: odia: de timore sciē oriunt. Item p̄ capita intelliguntur latos: et alios in p̄ate existētes: qui dicuntur capita tales difficulter excozant et excozant a p̄ria voluntate: p̄cipue principes: q̄d em̄ semel imbiberūt: difficile amouēt: vt de Eneas Sylui? in epla quadā. Tolle ergo pellē proprie voluntatis: si vis dño te in cibū instar lepusculi preparare. Est em̄ bectur: pessima pellis: et hoīem confundit: confunditur Israel voluntate sua: dicit dñs **Wsec. vt predictū est. Et cui cōparabo generationem hanc? Nulli aprius q̄ anguille. Ecce anguilla pellē habet lubricā: et vix pōt tene ri ad excozandū. Sic quidā claustrales: ita lubrici et mobiles sunt: q̄ pelle istius p̄rie voluntatis spoliari non possunt: semper rōes inueniētes ad excusandū et d̄dicandū **W**sec sunt pelles terre madian. Madian iter pretaf: contra dictio: quid sunt pelles terre Madian: nisi proprie voluntatis defensores semper ad contradicendum parati: quibus turbatio in futuro erit in illo districto iudicio: quando videntes: turbabuntur terrore horribili. Item malū habet m̄grm qui sequit sensum propriū: dicit sapiens filii ne immitaris p̄ndentie tue. Et beatus**

[Marginal notes in a smaller, cursive hand, likely a continuation of the text or commentary.]

¶ **Deprecatio.**

Wodecima con

[Marginal notes in a smaller, cursive hand, continuing the text.]

Bernardus de hoc testimonio in morte p/bibuit: q̄ semp alieno sensui plus credidit/ quā proprio. Et dicebāt senes/ q̄a si habet quis in aliquo fidem / ⁊ tradiderit se ei ad subiectionē non debet intēdere in mādata dei/ sed p̄i suo spūali/ omne voluntatē suā cōmittere/ q̄ illi per oīa obediens nō incurrit p̄cni apud deū/ vt d̄r in vitas pa. Sed obitat bis q̄ d̄r oportet plus obedire deo q̄s hominibus. Et Guilliel. Parriliē. in suo tractatu d̄ virtutib. Dicit q̄ monachus qui se nouit fragile/ ad lubricitatē nō tenet obedire Abbati. eū in officiū extra monasteriū instituere volēt. Et soluit rōnes q̄ in oppositū fieri possent. Et q̄ Bernard. in eplā ad Adam. reprehendit quosdā monachos qui Abbati suo obediēbāt. Et q̄ oēs dicūt/ q̄ supiori obediendū sit/ nisi d̄ deū precipiat manifeste. Sed q̄d si ipse dixerit/ q̄ nō sit manifeste contra deū/ mibi aut videt q̄ sit manifeste p̄tra deū/ quid hic faciemus?

¶ Deplumatio.

Tertiadecima con

ditio lepusculi est deplumatio
Ridiculosum est lepusculū vel le deplumare. Sic quidā imperiti cocī attentāt: ⁊ ideo faciūt de serisuz. Et ridiculosus ē yanūq̄/ nouitiū non excoriare/ ⁊ ei nō abstrahere veterē boiem/ ⁊ nō conari ad eius veteris vite perfectā mortificationē: s̄ parcerē nimis/ idulgere ⁊ descēdere/ occultareq̄ religiōis onerā/ quo fit: vt decipiant. Nam ⁊ postea dū debēt cogi ad obseruatiā eorū/ que obligantē repugnat dicūt nō sum⁹ sic nutriti: si hoc oīsuz fuisset nobis n̄ fecissemus votū domino. Sicq̄ nunq̄ efficiunt religiosi. An aut p̄ter hoc possint se rōabilr de obseruatiā excusare vi de angelicā in verbo religiosus: que d̄r q̄ talis non excusat: q̄ qui p̄fitef/ regulā profitef non cōsuetudinē: ⁊ ideo nō excusat si regulā non obseruat. Et si dicas q̄ n̄o obligat nisi ad id ad q̄d se obligare intēdit. Respondet q̄ hoc verū est explicite/ sed īp̄licite nō q̄ q̄ vult p̄ncipale puta esse frater mior vult ⁊ accessoriū. s. obligationes ad p̄cepta regule minor: s̄ hoc nō intēdat/ ⁊ hoc tene

ly panoz. alr teneat. hec angelica. Tales monachi mibi si les vident infirmo graue accipiente portionē: vt d̄r Ansel. de similitudinē. capi. lxxvii. Sic inquit attendat nouitiū q̄ sic agit q̄ monachus arripit difficultatē quē admodū infirm⁹ qui graue accipit portionē. Plerūq̄ etem p̄tingit: vt qui aliquā partē infirmitatē corpis portionē querat/ q̄ ab illa infirmitate curari possit. Lūq̄ medicus ei d̄r: vt illā vel illā portionē accipiat/ et sic sanari poterit. Emit eā vel grat⁹ eā accipit datā. Sed cū portio fortis eius viscera rimat: mēbra oīa p̄currit malos humores cōtrahit/ vires tollit/ corpus dissoluit. terre infirmū prosternit: Desyderiū maximū bībendi in eo accedit/ vel dormiēdi/ vel foras aduentū cundi/ ei⁹q̄ medicus hec iterdicit cōmīnans q̄ mouet si hoc fecerit. heu me infirmus: inquit. Cur portionē hanc accipit male mibi erat/ ⁊ mō est peius. heu quāto meo malo/ illos vidi/ qui hoc consiliū mibi dederūt: nec mibi q̄ ⁊ hoc me oporteret pati p̄dixerūt. Si em hoc scissem nunq̄ portionē accepissem/ sic ⁊ sic iste querit: dum portionē coartat. Lū p̄o mali humores defluere ceperint/ totūq̄ corpus paulatim leuiari gaudet ⁊ exultat: q̄ talē portionē accipit/ p̄ quā ad pristinā sanitatē redire se sentit/ ⁊ hoies qui hoc p̄siliū ei dederūt b̄ndictū. Similiter p̄o multoties accidit: vt aliq̄s qui anime sue infirmitatē p̄siderat medicinā inde spūalē querat: q̄ ab illa vitioꝝ suorum infirmitate mūdari valeat. Lūq̄ ei ali quis spūalis homo d̄r/ q̄ per monachatus posset saluari: dat quicq̄d h̄z: vt in monasterio aliq̄ suscipiat: vel ei grat⁹ aliq̄n concedi iur ⁊ suscipit. Sed cū ordinis difficultas cogit eū vigilare/ dū vellet dormire/ curare dū vellet comedere. sitire cū vellet bibere tacere/ dū vellet loq̄/ legere vel cantare/ cū vellet q̄scere/ sedere cū vellet stare vel ambulare/ aut stare vel ambulare cum vellet sedere Inurias sustinere mltas/ p̄p̄riā voluntatē ex toto deserere. Me miserū/ inquit/ hūc habitū quare suscepi antea male agebā. Sed modo peius ago/ quia tot ⁊ tāta que mibi iubent ad implere non valeo/ ⁊ vix nisi inuitus/ aliquid boni perficere valeo. Quid igitur/ ve mibi/ ve mibi/ ve mibi

De Celibatu monastico.

LXVII

Secundo per penitentiam exerceri in cinerario / carnalitate sensualitatis castigari per ieiunia / vigiliis / castigationes. Hic est mordax cinerarius / qui cruditate alterat. / sic difficilius est mortificari. Tertio in corticario imbui virtutibus / sic fit rectus spiritu alis / hec virtutum exercitia faciunt hominem perfectum tandem / spirituales. Nam homo fit primo animalis / deinde rationalis / tandem fit spiritualis. De qua transmutatione Apostolus loquitur coll. iij. mortificate membra vestra que sunt super terram. / Ita transformari oportet de claritate in claritatem. iij. Cor. iij. Sed ve nobis: que raro perfecte mortificamur / quia non perfecte in cinerario penitentia mortificamur. Semp carnalitas in hoc corio apparet imperiti ruitici putant bonum esse corium dum in medio eius viderint quoddam quod granum vellaridum appellant [fern oder speck] / et tamen in rei veritate hoc est signum quod non bene coriatum est / et defectum habet. Sic plane aliquando apparet in moribus hominum spiritualium levitas / carnalitas que ab imperitis dicitur curialitas / et putant ita fieri debere / et levitatem hanc procedere ex virtute comitari / siue verbanitatis: cum tamen in rei veritate sit signum perfectionis / et pcedat ex occulta carnalitate que non dum mortificata est: qualia sunt aliquando furtivi visus / et lascivii risus / adulationes / verba suavia / levitates / curialitates inepte / arridere feminas oculis ut ait beatus Hieronymus. Noli o fratere sed ex inaniari visque ad fundamentum a carnalitate / et fatuitate illa: Alias nunquam proficieris sed semper hec carnalitas se perdit tam in adversis quam in prosperis: sic in tempore pluviali ex tali malo corio fit quasi cutis.

Sextadecima conditio Lepusculi est Assatio Lepusculus assat ad ignem Et christianus devotus precipue religiosus ad ignem tribulationis. Ignis tribulatio est. Ignis probat vasa figuli et homines iustos tentatio tribulatio nis. Nemo enim vires suas in pace cognoscit ait Gregorius. Ignis roborat laterem

et tribulatio hominem indurando cum videntes infernales nihil possint in eum. Ignis illuminat et tribulatio. Nam oculos quos culpa claudit pena aperit: dicit ad placitum sic de sancto Laurentio dicitur ad hunc ignem assatur. Utilis admodum et necessaria hec assatio / sine enim hac ad regnum celorum non pervenitur: oportet enim ut dicit beatus Paulus per multas tribulationes intrare in regnum celorum. Dicit ceteras utilitates tribulationis ad similitudinem ignis sicut habes de sancto Laurentio. Anno 1502. et in Summa Lugdu. de fortitudine. Habet ignis huiusmodi sufflatores qui cum accendunt et augent. Non desunt apponentes ligna et qui ticiones promoveat ad nutriendum ignem Ecce sufflator.

¶ Primus Diabolus / creavit fabrum sufflantem in igne prunas Isa. 54.

¶ Secundus Caro tua huc corpus ex contrariis propositum indefinenter rodens.

¶ Tertius Mundus id est celum elementa que influentis suis et meteorologicis impressionibus hominem turbant.

¶ Quartus Bestie / pediculi / pulices / cimices [wendin]

¶ Quintus Vicini fratres et sorores / irrisione / nubibus et signis / sciunt quedam alii et si non verbo tamen oculis maledicere.

¶ Sextus Tu ipse tandem te coquis et facis tibi ex faba montem.

¶ Septimus Postremo deus ipse et vicarii eius tui superiores terpales et spirituales et si religiosus es: prioris / professor / visitator. Et hec omnia facit dominus si est malum in civitate quod non fecit dominus.

Coquina in qua assamur / mundus iste est vita nostra Status tuus est. Plane quibus status coquina est / habet suam adversitatem et suum aculeum et ignem / intrasti monasterium / intrasti vitium coquinam appositus es ad ignem / intrasti statum matrimonialem coquinam intrasti. Quid multa quilibet volens intrare vitam bonam intrat tribulationem Eccl. ij. Fili accedens ad servitutem dei. et prepara animam tuam ad tentationem. De hac coquina et fornace dicitur Eccl. xlij. de domino Custodies fornacem in operibus ardoris / opera ardoris sunt

Sermones.

iustificaciones & statuta ordinis qui nutri
 unt in neq; asperitatis & rigoris / quo anima
 quasi cibus coquitur & maturatur. Nota cus
 todians qz becepercia in merica custodiunt
 sicut pulchre declarat beat. Anstelmus in
 libro de similitudinibus cap. xc. Duo inquit
 sunt ordinis genera / viro religioso conue
 nientia. Unū exterius / quo religiosus vi
 detur. Aliud vero interius quo religiosus
 habetur. Et illud quidem exterius facticiū.
 Hoc vero interi⁹ naturalis est ordinis fa
 cticiū quippe ordinis / facticie sunt psuetu
 dines / vt in ordine monachorū reperuntur
 plures: has etenim homines adinueniunt q
 busdam qz de causis rōnabilibus seruandas
 instituerunt. Naturalis vero ordinis natu
 rales sunt virtutes: vt humilitas / charitas
 & alie plures / has etenim deus ipse natu
 raliter indidit homini / suorum causa salutis
 seruandas. Ille itaq; facticius ordo sine
 isto nihil homini prodest uite vero sine illo
 saluare hominē pōt: vt tñ seruari valeat
 iste valde necessarius sibi ille. Sic etenim est
 inter ordinē facticiū & naturalem / quomodo
 inter corrigiā & sotularem vt idem ait cap.
 xci. Corrigia nanq; sola colligata pedi. nul
 lo est munimēto sibi imō magis in cōueni
 es videt esse si sibi soli se la circumliget. So
 tularis vero etiam solus / pedem munit / sa
 tisq; decenter uenit ei: Ne tamē cadat vel
 tortus fiat / necessaria est sibi corrigia / vt li
 getur ex ea. Sic sic licet facticius ordo ni
 hil solus prohit sed magis dederat / natura
 lis vero sine illo & p̄fit & deceat vt tñ iste fir
 mus teneatur / necessarius sibi ille habetur
 hinc quippe est qz q religione interius scri
 uare desiderat / habitu monachali exterius
 se alligat qz qd exterius demonstrat / semper
 eum esse coarguat. **¶** Si postea noluerit
 hoc esse magis dedecet eū habitus iste: Si
 enim verbi gratia monachus superbo fue
 rit qz habitu exteriori humilitate p̄tendit /
 multo inconuenientius esse videt qz si ca
 reret humilitatis habitu: decet igitur vt qd
 ostendit exterius studeat & habere interi⁹
 nihil enim pene exterius habet in habitu
 vel professione siue psuetudine qd nō euz
 cōmoueat aliquid interius habere / patet
 de veste / corona tonsura sicut ibidem decla

rat Anselm. & subdit cap. xcxiij. Et sunt ple
 riq; qz facticio ordinis impurant qz natura
 lem nō seruant / dicunt bono animo se pas
 si nō posse qz eis imponunt psuetudines
 tante queruntur etiā qz in seculo meliores
 fuerint / eosq; monachus deterior esse
 cerit: vt cum quisquis hoc dicit denario
 falso est similis / falsus quippe Denarius
 bonus plerūq; esse videt / atq; in ignem fue
 rit missus protinus falsus esse p̄batur: sic
 plerūq; male morigeratus homo bonus
 esse moribus videtur in seculo: verū si ri
 gozem arripuerit aliquo instinctu monach
 atus culpīs qz postmodū exigentibus / regu
 lariter increpatus / protinus probat non esse
 qd videbatur qz etenim humilis videbat & pa
 tiens / mox superbus inuenit & impatiens.
¶ Si hoc imputauerit ordini tale est ac si
 denarius dicat igni / tu me falsum fecisti /
 nō aut falsus eū fecit s; qd erat ostēdit Sic
 deniq; istū nō ordo male morigeratū effi
 cit / sed qz hoc iam esse declarauit. Non igitur
 tur ordinē s; seipm accuset / mordeat peruer
 sos in bonos pmuret. Nisi etenim esse bonis
 moribus esse videat / bona si qua exterius
 agit paruipendunt. **¶** Hoc ille.

Ecina septima

conditio Lepusculi est Lar
 datio: Lepusculus lardat
 ne comburatur. Et si tu non
 vis p̄duri inter illas tribulationes per im
 patientiam / opus est tibi / pfundaris pingue
 dine deuotionis & charitatis. Et quomo
 do inquis faciā? unde accipiam deuotio
 nis & charitatis pinguedinē & lardū? **¶** Na
 cer sum Lepusculus. Non habeo inira me
 sagimen deuotionis / charitatis atq; pati
 entie / quo perungar / & a crematione p̄fer
 uer. Audi psillium meū primo / si nō habes
 lardū in tua coquina / meq; a te pinguedi
 nē charitatis & deuotionis. **¶** Mutua ab alio
 a vicino / intueret proximam deuotā perso
 nam / huic te iunge per considerationē / vis
 de & considera eius deuotionem / humilita
 tem & obedientiam / qz humiliter / qz veloci
 ter / qz hilariter alij obediunt / tales statim
 iuxta te / tales pone tibi in exēplū. **¶** Nō ma

cies illos scilicet q̄ cum angaria cum symo-
ne Lireneo crucem obedientie portant/ qui
de omnibus que eis iniungunt disputare
volunt. Attende q̄ non p̄suevit macilenta
galline / iuxta macilentam in hastili poni
sed contra pingue: sic tu macilentos in ex-
emplum nō statuas sed deuotione ⁊ cari-
tate pinguior. Sic facere docet David
ps. Cum sancto sanctus eris ⁊c. Sic ⁊ q̄
dam sanctorum patrum in vitas patrum folio
i 73. Ibi em̄ legitur q̄ quidam interroga-
uit Abbatē quendam dicens. Quid facio
anime mee: q̄ insensibilis facta est ⁊ nō ti-
met deum ⁊ dixit ei / vade ⁊ iungere homi-
ni timenti deum ⁊ cum illi inbeleris doce-
beris ⁊ tu timere deū. *Canit ecclesia / flammā
mascat igne charitas / accendat ardor p̄ci-
mos.* Sed ais ⁊ vbi lardū repiam? *Vir-
tis me ad p̄mos vbi sunt tales proximi q̄
hanc deuotionem habent.* *Vir-
tis me ad palū aridum vt in mutuam ping-
uedinē.* *Vir-
tis me ad fornū iulij p̄ sagimine
deuotionis.* *Vir-
tis me iuxta puerbiū pro
core ⁊ forcipe septaria: Nemo est in domo
non est hic neq̄ pinguedo neque sagimen
non peraso musceus neq̄ vetulus / non per-
na neq̄ omasum.* Quid igitur faciā? *Au-
di consiliū meum secūdo.* Si ita est verte
te ad deum. Sic Josaphat docuit cum ne-
scimus quid nam agere debeamus hoc so-
lum nobis residui est. ⁊c. Et quid igit ad
deum versus faciā? hec dyo fac: Primo
audi cum tibi loquentem. Secūdo tu loqua-
ris sibi. Tertio inquam audi eum loquen-
tem tibi q̄ Petro locutus est. Quid ad
te? tu me sequere. Quid ad te quod soror
tua p̄mittit te solam ministrare / q̄ ipsa ma-
la est / tu sequere Christū. Regulam tuā p̄-
pter sororem malam nō intra sti monasteri-
um ⁊ regularem obseruantiam p̄pter eam
ergo nō omittas. *Flora me sequere.* Estote
imitatores mei sicut ⁊ ego Christi ait Apo-
stolus. Sic ⁊ tu fratris tui imitator sis si-
cut ipse Christi / alias non si neminem ha-
bes pro exemplo bono / sufficit tibi bonus
Christus qui se tibi posuit in exemplū. Ex-
emplum dedi vobis inquit. ⁊c. Si in ali-
is nō reperis neq̄ pinguedinē neq̄ lardū

accomoda a Christo suppone pacellam cor-
dis tui passioni christi eius charitatem / pa-
cientiam ⁊ obiam colligendo / passionē res-
colendo / vt in eo pinguedo ista defluat / vt
q̄ in sagimine tuo aut fratrum tuorum coqui nō
potes / in pinguedine domini tui coquaris
⁊ conseruata remaneas a combustione. Lo-
gita quātū te esuriebat dominus tuus quā-
do de intimis traxit pinguedinem vt te lar-
daret tanquā cibū delicatū sibi. Si ergo
ignis cuiuscunq̄ tribulationis cordi tuo
adhiberet / recurre ad pinguedinem charita-
tis dei tui q̄ precipue in sua passione appa-
ruit / eam meditando ⁊ ruminando / quan-
tū videlicet dilexit te / quanta fecit / quanta
sustinuit pro te / ⁊ tunc in hoc sagimine po-
teris te coquere ⁊ contra maceritatem cor-
dis tui tibi prouidere. Secundo loques-
re ad deum per orationem / inuoca eum p̄
pinguedinē / dum tibi nimis ignis appropi-
nquat ⁊ intra vis perire. Non habes ex-
emplum bonum ⁊ vides q̄ non est qui fa-
ciat bonum non est vsq̄ ad vnum / corrup-
ti sunt ⁊ abominabiles facti sunt / omnes
querunt que sua sunt ⁊ sedes inter malos
sicut bubo inter aues: tunc eleua cor tuum
sursum / dic deo. Deus deus meus ad te
de luce vigilo / Situit in te anima mea ⁊c.
Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur ani-
ma mea: Hugo / in laude dei necessaria est
deuotio / ideo petit eā David. Sicut adipe
⁊ pinguedine ⁊c. Adipes sunt viscerum
crassa velamina / per adipem que est in in-
testinis significatur deuotio mentis inter-
rior / q̄ debet deo offerri / vnde leuitici. iij.
Omnis enim adeps domini erit / per pin-
guedinem que est in carne significatur exte-
rior hilaritas in opere / que etiam domino
offerri debet: sicut dicit Apostolus / *Mila-
rē dotem diligit deus.* Sicut enim antiq̄
tas / adeps ⁊ pinguedo placebant deo. Ita
spiritualiter in nostris sacrificijs spiritua-
libus / deuotio mentis ⁊ hilaritas operis
placent ei: ideo iste petit animam suam
his repleti. Sic ⁊ tu fac. *Q̄* si non audi-
erit dominus. Tunc audi secundo consi-
liū meum: ⁊ habe paciētiam mane in tua
ariditate. Logita ⁊ cognosce / quia regnum

celorum et caritas non consistit in illa deuotione sensuali: sed in bona voluntate et bono opere. Dummodo hoc fiat: sit in ariditate aut in deuotione: in quo multi falluntur: talibus sententias innitentes: unquam esse in gratia putantes: cum sic fuerint dulciter affecti: sed errant. Non enim secundum hoc mensurandum est perfectus: sed secundum quod quis plus crescit in exercitio virtutum. Et obseruatione mandatorum dei: ut notabiliter deducit Hieronimus super magnificat. Quis scit? forsitan vult te deus talem habere seruum: domini aliquando non volunt manducare pullos fartos et lardatos: sed aride assatos [durr gebroten]. Itaque si data tibi fuerit pinguedo per tuam orationem cum gratiarum actione eam suscipito et bene vttere. Neque tamen in ea confidito. Quid si data non fuerit: patientiam habeto: et tamen timeto: quia si hoc in viridi quid erit in arido? Si pinguedo deuotionis non est signum infallibile gratie: quid erit de ariditate? Si deuotus habet timere: magis timere habet indeuotus durus et aridus. Sed tamen non debet desperare: sicut nec alius presumere.

¶ Probatio.

Lepusculi est Probatio

lepusculus assatus probatur si sufficienter sit assatus. Et hoc quidem per tria cognoscitur. Primo: si caro dente vel ungue carpi possit et unquam sequitur. Secundum est: si sanguis a carne eliquatur siue exicatus fuerit. Tertium: si caro ab ossibus separatur. Hec tria in corde tuo considera: et si reperta fuerint: satis assatus es.

¶ Primum signum: si caro dente vel ungue carpi possit et unquam sequitur: hoc est si voluntarie sustinueris correptionem: tunc spiritualiter unquam carperis: quando reprehenderis. Si ergo cor tuum unquam correptionis sequatur per patientiam et obedientiam signum est: quod cor coctum habes: et lepusculus assatus est.

Sunt quidam similes antique galline: cuius carnes coqui non possunt: nec enim nec unquam carpi: vi videlicet impatientis reprehensio de quibus dicit Proverbia. xv. Non amat pestilens eum qui se corripit. Et ratio si cut nec unquam peccatum: sed refugit. Cassiodorus super psalmo: pestilens est: qui proximum iuam depopulatur op. et mittit atque ledit [ein böser seelich mensch]. alludit Augustinus in 3. in talibus hominibus nullum genus correptionis proficit. Dum caro coquenda vel assanda fuerit dura: multe artes attentari solent ut edibilis fiat. aliquid quando in ollam protrahuntur fragmenta vitrorum [Blascherben] aliquando gallina subito ex olla feruenti et bullienti extrahitur et in aquam frigidam mergitur: quod vulgariter appellatur terrere [erschrecken] aliquando galline dum assatur super intillantur gutte cadentes de larido incenso et in flammato. Et si hec omnia nihil iuuat ad decoctionem: signum est malum. Sic plebs pestilentes quidam de quibus iam dictum est. Similes sunt talibus gallinis antiquis quos nec decoquit in lectro fragmentum vitrorum id est promissiones celestis vite et cristallini celi siue vitrei. Neque detinet eos aliqua pena temporalis: neque inflicta a superioribus sui ordinis neque infamie neque alterius damni neque a duratur flammis pene eterne dum eis obiciuntur in correptione: frustra hec omnia fiunt: neque enim ad licendum neque ad assandum apti sunt [sie sind weder zu ließen noch zu broten]. Immo ad motum equi scabiosi dum tangitur super vlcus fremit et recalcitrat [das sind die alten gebrochene gul / schad gul / die do geschediget sind / vnd schedigen die andern] actiue scilicet et passive damnosi. Egrent nimirum singulari stabulo carcere scilicet: nihil enim faciunt nisi destruere et demoliri bene confecta: ex omni parte calcitrant: omnes alios os scandalizant et offendunt: hi quando tanguntur manu correptionis superfractatur ubi eos prellit iugum religionis vel sella (quod ideo receperunt) recalcitrant et saltant: immo si solum extenderis manum quasi eos velis tangere resistunt. Sciunt hoc

... Similes
... non possunt
... impatiens rep
... de quibus dicit
... Non amat pestilens
... qui se corripit
... et ratio si cut
... nec unquam peccatum
... sed refugit
... Cassiodorus super
... psalmo: pestilens est
... qui proximum iuam
... depopulatur op.
... et mittit atque ledit
... [ein böser seelich mensch]
... alludit Augustinus
... in 3. in talibus
... hominibus nullum
... genus correptionis
... proficit
... Dum caro coquenda
... vel assanda fuerit
... dura: multe artes
... attentari solent
... ut edibilis fiat
... aliquid quando
... in ollam protrahuntur
... fragmenta vitrorum
... [Blascherben]
... aliquando gallina
... subito ex olla
... feruenti et bullienti
... extrahitur
... et in aquam frigidam
... mergitur: quod
... vulgariter appellatur
... terrere [erschrecken]
... aliquando galline
... dum assatur super
... intillantur gutte
... cadentes de larido
... incenso et in
... flammato
... Et si hec omnia
... nihil iuuat ad
... decoctionem: signum
... est malum
... Sic plebs pestilentes
... quidam de quibus
... iam dictum est
... Similes sunt talibus
... gallinis antiquis
... quos nec decoquit
... in lectro fragmentum
... vitrorum id est
... promissiones celestis
... vite et cristallini
... celi siue vitrei
... Neque detinet eos
... aliqua pena temporalis:
... neque inflicta a
... superioribus sui
... ordinis neque infamie
... neque alterius
... damni neque a duratur
... flammis pene eterne
... dum eis obiciuntur
... in correptione:
... frustra hec omnia
... fiunt: neque enim
... ad licendum neque
... ad assandum apti
... sunt [sie sind weder
... zu ließen noch zu
... broten]. Immo ad
... motum equi scabiosi
... dum tangitur super
... vlcus fremit et
... recalcitrat [das sind
... die alten gebrochene
... gul / schad gul / die
... do geschediget sind /
... vnd schedigen die
... andern] actiue scilicet
... et passive damnosi
... Egrent nimirum
... singulari stabulo
... carcere scilicet: nihil
... enim faciunt nisi
... destruere et demoliri
... bene confecta:
... ex omni parte
... calcitrant: omnes
... alios os scandalizant
... et offendunt: hi
... quando tanguntur
... manu correptionis
... superfractatur
... ubi eos prellit
... iugum religionis
... vel sella (quod ideo
... receperunt) recalcitrant
... et saltant: immo si
... solum extenderis
... manum quasi eos
... velis tangere
... resistunt. Sciunt hoc

prelati dñi subditos corripunt. Similes sunt illi diabolo qui corrigi nō potest Eccl. xxi. Qui odit correptionē vestigiū est peccatoris: peccatōre vocat hic diabolu antonomice: cui multum assimilatur qui correptionem odit sicut vestigiū: valde simile est pedis. q. d. vestigiū diaboli habet in corpore qui correptionem et reprehensionem odit. Et hoc est certissimum signum stulticie. Inde dicit Salomō vir sapiens non murmurat correctus sicut doliū in vacuū cum percussus malleo resonat: hoc doliū si autem plenum fuerit non facit strepitum: sicut vacui gratia et sapientia cum corripitur pleni autem tacent et sustinent.

Secūm signum sufficientis assationis siue decoctionis est: Si sanguis fuerit a carne desiccatus: Et si sanguis id est amor carnis et sanguinis a corde tuo fuerit abiter: sus et amoris signū est qd coctū cor habes et lepusculus es assat. Quid est o homo qd i coena dñi tū diu fuisti: et carnalis affectus in corde tuo consumi non potest: neq; per ignem cū tamen dicat Ambrosius: qd iugis labor auertit affectum. Et vnde puenit inquis: puto qd ex diabolica factioe hoc fiat legimus Luce. xii. qd in sacrificiis galileorū Pilatus sanguinem eorū miscuit. Galilei qui transmeantem interpretantur religiosos significant: qui de egipto ad desertum de mundo ad claustrum transierunt. Per Pilatum qui os molleatoris interpretat: diabolus designat: qd in Jeremia appellatur malleus vniuersę terre: Sacrificia galileorū sunt obseruantie religiosorum: in quibus sanguis miscet quando quod spiritualiter diligi debet / carnaliter amatur. Et qui in spiritu et in conscientie testimonio gloriari debent in suo sanguine gloriantur. Audite que dico. Duo genera hominum religiosorum sanguine amoris carnalis miscet cum sacrificio operum suorum. Primi sunt inquam qui in spiritu et conscientie testimonio gloriari debent / in suo sanguine gloriatur. Ipsi sunt qui d parentum nobilitate elati sunt / quorū gloria (vt dicit in Osee) Ab utero est et par-

tu cum scriptum sit de filia regis in Psalmo: qd omnia gloria eius abintus non de foris. Reprehendit hos Chrysost. dicens qd prodest illi quem mores sordidant generatio clara: Et parum potest concludit: melius est vt in te glorientur parentes / quā tu gloriaris in parentibus. Ecce primum genus offerentium sanguinem in sacrificijs. Alij sunt miscentes amorem carnalem cum sacrificio operum suorum / qui qd spiritualiter diligere deberent / carnaliter amant. Ipsi sunt qui nimis in amicorum carnalium amore mollescunt: contra quos dominus Iesus matri sue legitur dixisse: quid mihi et tibi est mulier: Bernardus imo qd filio et mri. Quā diu de mundo sumus / debitorum nos esse oportet parentibus / postq; autem relinquimus nos ipsos / multo magis ab eorum sollicitudine liberi sumus: vt conuersos ad dominum / iam non sollicitet carnalium cura parentum / et necessitudines ille / iam non impediunt exercitiū spirituale. In hoc etiam te voluit docere magister tuus / cum in cruce suspensus / matrem Joanni commendauit: vt et tu in cruce religiosi positus / amicos carnis tue Joanni studeas commendare / et pro eis orare / et semper paratus sis dicere / deo vos commendando: dicitur enim sponse Christi in Psalmo: Dolui scire populum tuū et domū patris tui. et c.

Sunt adhuc alij et tertij / qui sanguinem carnalitati immiscet sacrificijs suorum operum / quos scilicet ad actus virtutum / mouet semper aliquid carnale quod delitescit quicquid enim bonorum operum faciunt et vt putant etiam ppter deum / nihilominus diligenter aduertenti / apparet carnalitas immixta / et impellens nescio qd intentio carnalis ex latere se ingerens / verbi gratia: dicis oportet me visitare infirmū / et ita facis / sed quem visitas? amicum tuum cognatum tuum hoc pulmentum tibi sapit / quia coctum cum carnibus consanguinitatis affinitatis aut amicitie carnalis: Non autem visitas pauperem sub diuo iacentem / que nemo visitat / hoc pulmentum tibi nō sapit quia non est tibi iunctus sanguine. Si parces

¶ Iij

dum puero: Si corripendus puer. Si danda elemosyna pauperi/ aut aliud opus virtutis faciendum fuerit/ semper carnalitas hec immisceatur.

Et id ne dum apud seculares: sed etiam apud religiosas fieri solet in confitendo/ in audiendo predicatorum/ in tolerando defectus sororum etc. semper inducit ad hoc/ aliquid carnalitas. *Eya* inquiunt/ est tam gratiosus homo/ in loquendo/ et in omnibus que agit: ut nihil supra/ quo fit ut propter ea libenter audiant predicatorem talem/ aut confiteantur tali confessori: et dum putatur spirituale motuum/ est in veritate carnale. *Eya* inquiunt/ ego specialem concipio deuotionem de eo [ein besunder andacht] credo bene/ sed non ad deum/ sed ad eum: ut post eius discessum semper heareant in pectore vultus/ non tui domine/ sed illius hominis. *Laderet* hic tota materia de amore priuato/ quem vituperavi in alphabeto littera D.

Ira igitur fit aliquando in claustris: ut nihil pulmenti bonorum operum libenter comedant/ nisi conditi prodio carniuum: quod tamen ad litteram/ eis in constitutionibus earum prohibendum legitur. quamuis enim extra/ non tamen in monasterio/ licitum est eis/ coctum cum carnibus comedere.

¶ Tertium signum est/ quando carnes ab ossibus separantur. Tunc caro ab ossibus separatur spiritualiter/ quando anima ad istam status perfectionem peruenit: quod cum Apostolo cupit dissolui/ et esse cum Christo: quando scilicet patienter vivit/ et desideranter moritur.

Si enim (ut dicit Crisostomus) gratis post modicum morituri sumus/ quare non et ante modicum/ si opus est cum dei gloria moriantur: ut fiat voluntarium/ quod futurum est necessarium.

Desiderium ergo mortis: ut sis cum Christo/ hoc est illa dissolutio carnis et ossium spiritualiter intellecta/ que te comprobat esse coctum. Hoc est desiderium perfectorum/ qui in morte sua thesaurum inveniunt/

quem in tota vita sua querere non cessauerunt. Ideo de viro iusto dicit Salomon/ iustus sperat in morte tua/ quid mirum si iustus in morte sua sperat/ quia tunc moriuntur omnes aduersarij eius/ tunc liberatur de cruce captiuitatis eius/ tunc applicat ad portum salutis Ecclesiast. viij. Melior est dies mortis/ die natiuitatis. Unde mors sanctorum/ natale eorum/ in martyrologijs appellatur: quia tunc quasi moriantur ad mortem/ et nascuntur ad vitam. Vere moriuntur ad mortem qui de vita presenti exierunt/ nostrum enim viuere (ut ait Cassiodorus) Quotidie interire est/ vere etiam tunc nascuntur ad vitam: quia sicut Augustinus. Mors quam conitabat esse vite contrariam/ facta est ipsis iustis instrumentum per quod transitur ad vitam. Noli ergo metuere iudicium mortis/ sicut monent Ecclesiasticus: et taliter te prepares quod non oporteat te morte timere: omnia enim mala operatur timor mortis: omnia bona mortis contemptus/ ut dicit Crisostomus: attende quod sicut captiuus liberationem suam preestolans/ semper se tenent ad ostium carceris/ et canis reclusus semper stat ad ostium gemendo seu/ vngendo/ vnguibus gryffando/ laborans ut exeat. Sicut iustus ad mortem tanquam captiuus ad ostium sui carceris/ et tanquam canis inclusus exitum desiderans/ desiderio et meditatione se tenet.

¶ Piperatio.

Per canona conditio lepusculi est Piperatio. Solet lepusculus condiri piperato. Et Christianus nominatim religiosus Religionis voto

Lepus in piperato est homo in claustrum. Vita claustralis/ piperatum est [Est enim pfeffer.] Et cur ita? propter septem.

¶ *C*eligo pipera
mille multa grana pipe
re vitam amentem con
stituit. Et religio
milla constituit in regu
milla capitula in regu

li in constituto: r alio voluunt
nitas content: Ene et multia content
na: r oblatas facias continent.
has quatuor regulas: ror pipera
grana. pipera molaria lantana r
molaria grana: rabi grana. Pip
molaria pipera. Pipera r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...

¶ *S*econdo pipera
mille multa grana pipe
re vitam amentem con
stituit. Et religio
milla constituit in regu
milla capitula in regu

cum re omnia aut minus lillium etc.
Quis piperatio r admittit
m. Sicut omnia necessaria est ma
gu hinc in ipse. Piperatio aut Pip
hinc in ipse voluntas r voluunt
amittit r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...
... r... r... r... r... r...

Primo Piperatum ex multis granis piperis et aliorum aromaticorum conficitur. Et religio ex multis capitulis in regulis in constitutionibus et alijs ordinacionibus contentis: Siue ex multis ceremonijs et obseruantijs facticij constituitur. Itaq; quot statuta regularia / tot piperis grana. Itē quot mordicatiua sanatiua tamē tot piperis grana / verbi gratia. Pro uincialis / Prior / Visitator / Pr. uisita: duz corripunt / et pungunt grana sunt piperis. Item confessor et q; vnus solus confessor / Nec datur facultas alteri confitendi / acrelatis granum est / et mordax est: quod ego tamē vniuersaliter non approbo / in certis casibus expedit: vt detur eis aliquando licentia alteri confitendi / quāuis non passim. Item grana sunt piperis / clausura / viuere in cōmunitate / silentium / ieiuniū / vigilie / cantus / labor cōmunis / vestitus simplex / et asper / stratum durum / obedientia / paupertas / castitas / et sic de alijs obseruantijs. Ecce piper.

Secundo piperatum eget bono magisterio cōquario: ne nimis acre sit aut mite / ne nimis pigre aut macrum / ne nimis aut minus salsum etc. Quodq; debite propinetur et administratur. Sic plane per omnia necessaria est magna discretio in supiore / Priorissa aut Abbate / vt regulares obseruantias prudenter administret in dispensando ex rationali causa / et ne dissipet passim admittendo. Sed auream obseruet mediocritatem / quatenus caritati deseruiat / quia quod pro charitate est institutum contra charitatem militare non debet: quomodo hoc fieri debeat. Docet beatus Bernbardus in libro de precepto et dispensatione: et Heron in suis lectiōibus / et in alijs locis. Simile necessarium est confessori: vt cognoscat quando peccent mortaliter / et quādo non in transgressiōe illorum facticiorum / ne nimis ardet / aut laeret.

sione illorum facticiorum / ne nimis ardet / aut laeret.

Tertio piperatum cōmuniter nigrum est. Et si carnes lepisculi in piperato sint candide. Et religio habitum nigrum et pullum exposcit. Nam religiosi cōmuniter nigro vestiuntur / paucis demptis. Verum ego nigrum hic accipio pro iudumento vili naturali et inculto colore. Et sic omnis religio nigro vtitur: etiam si albo vtatur / et per consequens humilitatem exteriorem / per nigrum intelligo. Que congruit valde religiosis. Habitus enim neglectus / asper et incultus / aptus est penitentibus / quales sunt religiosi. Sed et talis habitus exterior in signum humilitatem / et genitam conseruat / proximos edificat. Deus meus / etiam color optimus / exterior scilicet simplicitas illa / et vtilitas / mutatus est / et naturalem suum et optimum colorem pullum / amisit fere omnis religiosus scilicet preciosum hoc piperatum.

Et eodem panno / miles et monachus vestem sibi conficiunt: Vnde beatus Bernbardus in sua Apologia. Vnde crispatus et plicatus cappas monachorum / et tunicas non proflus dissimiles / feminarū mantellis. de quibus frequenter pulueres excutunt / festucas et plumas si que inderint / studiose decerpunt: non erubescunt scapularia serica deferre. Ita confundunt piperatum hoc religionis / et deturpant.

Sederat beatus Bernbardus Abbas / et calceos suos ipsemet limebat: nunquid in tali cuculla preciosa: cui arungia nocere poterat? non plane. Sed reuerendos exhibere nos oportet nostris subditis inquit. Itaq; propter hoc preciosioribus vtitur vestibus / quā reliqui fratres. Accipiant responsum / eiusdem beati Bernbardi reuerendos se exhibeant non fastu / sed actu. Superet omnes suos monachos in humilitate mansuetudine patientia charitate deuotione temperantia / continentia et modestia / tunc eum reuerentur et

¶ iij

ad aspectum sue strenue vite concutientur / respicient et dicent peccavi. Uidelicet hoc nescierat be. Bernardus. Immo Christus Iesus Abbas noiter: et ideo simplici veste vti sunt et non preciosa: vt se reuerendos exhiberent discipulis suis. Ita nequam oculus superbie et inanis glorie se palliat sua falsitate. Sed adhuc mentitur iniquitas sibi ipsi. Vivunt enim alia nobis sit vestis die festo: alia die feriato. Rudeat. Magnus ille monachus et sanctus Episcopus Fulgentius: de quo legit in Speculo historiali libro. ij. capitu. cv. q. in tunica dormiebat: in ipsa sacrificabat: et in tempore sacrificij / mutanda potius corda quam vestimenta dicebat. Decet igitur religionem / habitus exterior / asper et utilis pullusq. Sed hoc non sufficit: nisi intus sit conscientia alba / asper carduus lenem facit pannum: et asper habitus conscientiam. Quod si monachus / sicut extra / sic intus sit niger horrenda proferat res: demoni non absumilis / quod quidam hoc carmine expressit. Simplicitas claustrij nobis placet optime / quando Sub pulla veste / candida corda latent. At si corda etiam tetro sunt tecta colore. Vab quantum monstrum est intus et extra nigrum. Carmina hec / Magister Stephanus Host / de Ladenburga / sacre theologie Licentiatus doctissimus / composuit. Lum enim Philippus Palatinus reni. Hodie dum hec scribimus viuens / esset in monasterio Sulbrunensi / prouincie Moguntine / et quidam curiosus monachus eundem rogasset: vt saltem aliquid de manu propria in libellum suum conscriberet / prefatum Magistrum Stephanum sibi astantem allocutus inquit: ecquid scribemus monacho illi? Dixit magister ille hec carmina a cudebat ex tempore. Simplicitas claustrij etc. que idem Philippus nomine suo / et manu propria in monachi libellum descripsit. Porro / quidam monachus: qui vacuo nomine monachi absq. virtutis opere in vita sua gloriatus fuerat / post mortem irrisus fuisse perhibetur hoc modo. Si vestis pulla / rasum caput / ampla cuculla. Quenquam iustificat

hic homo iustus erat.

¶ Quarto. Piperatum in se valde bonum est et salubre. Et tamen aliquando inficitur / et insipidum efficitur / terentibus et impositis carnibus rancidis et fetentibus. Et religio in se utilis et bona est. Multum enim fructum affert. Nominatim nouem: quos enumerat beatus Bernardus et declarat Bernardinus in suo quadragesimali. Sermone decimosesto. Et Ambrosius in Summa. Bonus inquit est nobis esse: videlicet in religione: quia in ea homo viuunt purius / cadit rarius / resurgit resilius / et hoc quo ad incipientes. Incedit cautius [beuorlicher] quietis securius [sicker] irroatur frequetius / et hoc quo ad proficientes / purgatur citius / moritur confidentius / et premitur copiosius: et hoc quo ad perfectos.

Declara hec si placuerit / sed cursorie valde / que alibi ad plenum de quolibet faciendo vnum sermonem predicauit / et in vulgare redactum est.

Est itaq. piperatum religionis in se bonum: vt iam declaratum est. Sed tamen sicut dixi aliquando inficitur / et insipidum efficitur / fetentibus et impositis fructibus carnum rancidis et fetentibus. Et religio abominabilis / et fugienda redditur / ex malis inhabitantibus / verbi gratia. Religio beati Francisci. Bonum piper est / sed nocua redditur: dum ita viuunt dissoluti. Sic et is / qui eis confungitur in religione / per consuetudinem eorum perit / hoc est consuetudinem lapsa / et deformata.

De hoc Berson super Magnificat. octuagesimo septimo. litera D. ait. ad religionis introitum. Oportet attendere non solum bonitatem religionis in se: sed alias circumstantias / maxime duas: quarum vna se tenet ex parte religiosorum / si perfecte regulam seruant. Altera ex parte sui ipsius / si iuxta parabolam Christi / dum inchoat poterit consummare etc. Plane / qui ad tales ingreditur / talis efficitur / quales sunt ad quos declinat: et cum quibus habitat.

De Celibatu in hoc sermone in se. Iste sermo in turam est in...
De Celibatu in hoc sermone in se. Iste sermo in turam est in...
De Celibatu in hoc sermone in se. Iste sermo in turam est in...

¶ Quarto. Piperatum in se valde bonum est et salubre. Et tamen aliquando inficitur / et insipidum efficitur / terentibus et impositis carnibus rancidis et fetentibus. Et religio in se utilis et bona est. Multum enim fructum affert. Nominatim nouem: quos enumerat beatus Bernardus et declarat Bernardinus in suo quadragesimali. Sermone decimosesto. Et Ambrosius in Summa. Bonus inquit est nobis esse: videlicet in religione: quia in ea homo viuunt purius / cadit rarius / resurgit resilius / et hoc quo ad incipientes. Incedit cautius [beuorlicher] quietis securius [sicker] irroatur frequetius / et hoc quo ad proficientes / purgatur citius / moritur confidentius / et premitur copiosius: et hoc quo ad perfectos.

¶ Quarto. Piperatum in se valde bonum est et salubre. Et tamen aliquando inficitur / et insipidum efficitur / terentibus et impositis carnibus rancidis et fetentibus. Et religio in se utilis et bona est. Multum enim fructum affert. Nominatim nouem: quos enumerat beatus Bernardus et declarat Bernardinus in suo quadragesimali. Sermone decimosesto. Et Ambrosius in Summa. Bonus inquit est nobis esse: videlicet in religione: quia in ea homo viuunt purius / cadit rarius / resurgit resilius / et hoc quo ad incipientes. Incedit cautius [beuorlicher] quietis securius [sicker] irroatur frequetius / et hoc quo ad proficientes / purgatur citius / moritur confidentius / et premitur copiosius: et hoc quo ad perfectos.

Peribit igitur: paruus lepusculus in hoc pipere bono in se / sed per frustra illa mala carniū inf:ctaz. Non enim tutum est im-
perfecto / inter dissolutos habitare: secus de perfectis: exemplum de paruo lumine / quod in vento extinguitur. Magna autem facula augetur / sicut declarat Bonauentura / distincti. viciū materia. secundi / vbi vide. Et in Apologia quā scripsi contra quendam mendicantem.

¶ Quinto. Piperatum erigit carnes ferinas / et contra [wiltpret wil pfeffer ban] Precipue lepusculi boni sunt piperati. Et ad religionem apti sunt homines recentes mundani / qui in seculo se continere a peccatis non possunt: plane omnes nascimur sicut feres [wild] prouisi ab adolescentia ad malum / propter correctionem originalis peccati. Ergo regulariter religio omnibus talibus congruit / dico notanter regulariter / quia de hoc disputant doctores: Thomas et Richardus etc. Precipue autem boni sunt lepusculi ad piperatum: et pueri innocentes adhuc apti sunt ad religionem. Dummodo tamen sic preparati et nutriti fuerint / sicut predictum est: Sicut declarat et probat sanctus Thomas in quodlibetis. Et est ad hoc propheta. Bonum est viro si ab adolescentia sua portauerit iugum domini. Sedebit enim solitarius et leuabit se supra se. Bonum plane honestum delectabile et vtile / sicut alibi deduxi in peregrino. Circa conditionem illam: quod peregrinus mane surgit ad proficiscendum etc.

¶ Sexto. Lepusculus et alie fere nihil valent in piperato / nisi sint prius preparate per excoriationem / assationem / aut ligationem. Inedibiles enim sunt: si cum pilis aut cute piperarentur. Sic plane in religione nihil valet homo: nisi sit / vt predictum est / excoriatum et assatum. Oportet hominem existentem in religione ad hoc nititur / vt mortificetur in vitijs: vt patiens efficiatur ad tribulationis ignem: et cetera que dicta sunt / faciat / et patiat. Tunc enim bene habet in religione. Erit enim sibi pariter

esca dei electa / alias manet / sicut fuit ante: et nihil habebit de religione / nisi exteriora cucullam cantus / vigilijs / ieiunia / et humilia. Intus autem semper manet secularis et vitiosus: quem admodum pulchre declarat beatus Bernardus in capite quadragesime super illo verbo conuertimini ad me in toto corde vestro. Et verum erit illud quod de tali monacho quidam iocose exposuit / quod canitur in sequentia natiuitatis Christi. Mirabilis natus mirifice induta sumens quod non erat / manens quod erat. Mirabilis inquit natura est talis monachus / malus: de quo nobis sermo est: quia dum alij comedunt ipse ieiunat: dum alij dormiunt / ipse vigilat: dum alij loquuntur ipse silentium tenet etc. Mirifice induta vtiq; mirifice: sicut patet in despectu habitu. in forma mirabili confecto. Sumens quod non non erat: id est religionem ab extra manens quod erat scilicet prius in seculo: id est secularis vitiosus per omnia.

Hic est caro ferina non preparata / non lista neq; assata / neq; excoriata in piperato. Lerte vbi tales sunt non mortificati in religionibus multa mala sequuntur / inde nihil eis piperatum prodest / non eo gratiores cibi efficiuntur deo propter talem exteriorum religionem / sed displicentiores. Sunt enim inquietissimi querulosi / tristes in diuino officio. Rancorosi contra prelatos / et quoscumq; alios qui eos ad virtutes cogere nituntur / fecte operantur omnia / fecte comunicant / confitentur fecte / nihil in veritate / omnia ad apparentiam. Inde parentibus suis maledicunt / contra prelatos conspirant / venenam eis parant / conantur ad fugiendum / quod si non possunt desperant / et seipso occidere nituntur / si ipsi ad onera religionis sufferenda coguntur. Quod si in libertate dimittuntur / et eis parcitur / totum conuertum seducunt. Hec omnia et his multo plura attentant / que omnia proueniunt ex defectu prime mortificationis: ideo nihil valent in piperato.

Eriam aliquando si fuerint mortificati: tamen mox reuertuntur: sicq; cecurrunt et euolant a vera instar pullozum sancti Jacobi.

Sermones.

Sed et ex piperato se excutiunt instar gal-
li resurgentis: vt legitur in Speculo exem-
plorum/ distinctio. prima. exemplo. lxxxv.
Sic tales apostatant: et omnes suereligi-
onis fratres confundunt/ ignominia in faci-
em eius: quasi lepram incutientes.

Optimo lepuscu-

lus quomodo cum in piperato
tū venerit in eo est: iuxta vul-
gatum prouerbium [wie der
has in den pfeffer kumpt / so ist er dinn.]
Et ad religionem si quis peruenit: quo-
modocumque hoc sit factum in ea est. Diffe-
renter enim valde et miris modis/ quidam
veniunt ad religionem: quidam veniunt in
piperatum religionis/ quia pueri iniecti vel
intrusi sunt a parentibus iniuri/ instar ca-
tulorum quos interficiunt iniiciendo in a-
quas: solum vt ab eis absoluantur/ et reli-
quos pueros magnificētius dotare possint
hoc est quod multos religiosos turbat: quia
dicunt se per parentes iniectos/ et nesciunt
se quid promitterent/ et inde indignantur
parentibus/ et efficiuntur in perfectiori est-
te inuoluntarij. Tu autem noli propter ea
desperare/ et attendari: quinimmo age deo
gratias/ et fac ex necessitate virtutem/ tu es
in piperato/ quod sic sis iniectus: quia vos-
tum fecisti. Non impediat te mala inten-
tio parentum tuorum carnalium/ quod non in-
tenderunt salutem anime tue/ aut dei glo-
riam/ sed solum suam et aliorum puerozum
temporalem et corporalem commoditatem.
Non inquam te intentio praua turbet: sed in-
uet intentio principalis patris/ dei scilicet:
qui hoc effecit/ et te bona intentione in hoc
monasterium intrusit. Sic enim fuit sua
voluntas/ de quo certus sis. Si enim duo
passeres asse veniunt/ et vnus non cadit su-
per terram sine patre vestro: quanto magis
vos pluris illis. Nihil habuit bonam inten-
tionem: tuam scilicet salutem: vt maior effi-
ceris in celis: quam futurus es in ter-
ris: et dominus tuorum efficiaris
Legimus/ quia fratres Joseph cum ven-

diderunt in Egyptum/ intentione vtrius ma-
la: sed dei fuit ordinatio: quia ibi fuit fas-
ctus dominus Egypti/ et pavit tandem pa-
trem et fratres suos. Sic tu es Joseph ven-
ditus mala intentione/ tu fac/ seruando re-
gulam et deo seruando: vt fias in celis do-
minus/ et sic proculdubio erit.
Ecce primum genus eorum qui veniunt in
piperatum.

Sunt alij venientes in religionem preme-
ditate in bona senectute/ putantes: quia sine
reperituri bonos socios et comites vic ad ce-
lum. Sed contrarium sibi accidit [schuffer
ein feler.] Nesciunt/ quia in piperato essent
tot mala et fetida fructa carnis. Inde pro-
sternuntur/ et vident: quia facilius erat eis
seruire deo in seculo/ quam in tali religione:
quid tales facient? Sed soror cogita/ quia
iam et tu es in piperato/ tibi recedere non li-
cet. Sed fac ex necessitate virtutem habeto
patientiam est ludus/ qui appellatur [der
heimlichen rusch] vbi carte a ludentibus
inde permutantur/ et singuli nesciunt qua-
lem quis alteri permutet: et dum permuta-
tione putat se meliorem recepturum/ peio-
rem recipit. Sic tu vitam quam habuisti in
seculo honestam voluisti permutare cum re-
ligiosa: que videbatur tibi melior/ sed con-
trarium inuenisti. Habe igitur patienti-
am et discas cautius mercari. Non enim
sola bonitas religionis attendenda erat:
sed bonitas vel malicia sociorum: quos fu-
tueros habebas: vt predictum est.

Fac igitur quod supra decui. Sit regula/ et vi-
ta Christi/ sanctorumque defunctorum/ co-
mes tue vie.

Sunt et tertij/ qui intrant tepidam religio-
nem et lapsam/ aut lapsam proximam: et pos-
tea stricta obseruantia iudicij/ piperas-
tumque aliquantulum acuitur. Et hoc eos
turbat/ clamant: non sumus professi hanc
sed aliam vitam: in qua manere volumus.
piperatum hoc nimis acutum est.

Sicque volunt exilire/ et in reformatio-
nem non consentire: quid in hoc licet/
vel non/ est hoc cardiacum. Vide in Angeli-
ca et alijs Summis. Ego tibi suadeo
vt maneat/ et reformationem non fugias/ ipse

De Celibatu mo-

quod est de vno. Etenim illa vi-
uunt quibus quatuordecim obore pe-
nitentibus inuenerunt ad quepi-
nitentiam aliam. Sed peractis: vi-
uunt. Quia. Non est hoc quod
est deo. Sed magis habet deo quod
de lapidibus piperas.

§ Quinta.

¶ Sexta condi-
tio. Non est deo. Sed peractis: vi-
uunt. Quia. Non est hoc quod
est deo. Sed magis habet deo quod
de lapidibus piperas.

¶ Septima condi-
tio. Non est deo. Sed peractis: vi-
uunt. Quia. Non est hoc quod
est deo. Sed magis habet deo quod
de lapidibus piperas.

¶ Octava condi-
tio. Non est deo. Sed peractis: vi-
uunt. Quia. Non est hoc quod
est deo. Sed magis habet deo quod
de lapidibus piperas.

¶ Nonima condi-
tio. Non est deo. Sed peractis: vi-
uunt. Quia. Non est hoc quod
est deo. Sed magis habet deo quod
de lapidibus piperas.

¶ Undecima condi-
tio. Non est deo. Sed peractis: vi-
uunt. Quia. Non est hoc quod
est deo. Sed magis habet deo quod
de lapidibus piperas.

¶ Duodecima condi-
tio. Non est deo. Sed peractis: vi-
uunt. Quia. Non est hoc quod
est deo. Sed magis habet deo quod
de lapidibus piperas.

¶ Tredecima condi-
tio. Non est deo. Sed peractis: vi-
uunt. Quia. Non est hoc quod
est deo. Sed magis habet deo quod
de lapidibus piperas.

bonum est / et fac tibi vim. Essent hic mitra di-
cenda: an scilicet quis teneatur obedire pre-
latis volentibus indicere aliqua ad que pri-
us non fuit assuetus: Ego hec transeo / vis-
deantur Summe. Non enim est hoc opus
vnius hore / sed multarum: habes ecce quos
modo lepusculus est piperatus.

¶ Infrigidatio.

Vicesima condi-

tio lepusculi est. Infrigidatio solent pauperes qui assa-
turam lepusculi impiperare non possunt / propter piperis et aliorum aromatum defectum / salis loco piperati facere / quam fontem frigidum appellare solent [ein kalten brunnen / oder ein botzenblotz /] salis communitur / superfundere solent reliquijs assature. Ficus de cepis in frustra rotunda scillis se natio et aceto / vel vino supfuso assature puli in frustra concisi. Et tu fac sis o frater laice qui religionis piperatum / non vis aut non valet / quia coniugatus es / superfundere laicis aut clericis / et votum religionis emittere non vis. Et quid ergo ego facere inquis? Lepusculus esse volo ad perfectionem extendere me nitens / sed votum religionis horreo. Accipe consilium meum / fontem frigidum superfunde / qui non tam mordax est / sicut piperatum religionis perpetuum votum. Et quis eis hic fons est frigidus refrigeratius et appetitus provocatius? Respondeo ipse est votum temporale si non vis votum emitte super vniuersam vitam / emitte super particulas vite tue / fac votum annuale / mensurale / aut hebdomadale / imo diurnum / verbi gratia inclinatus es ad luxuriam / et ut ab ea libereris / horres intrare religionem / et facere perpetue castitatis votum / voue mane deo / quia hoc diem non fornicari velis / aut non accedere ad locum illum / ubi communitur cadere solebas. Sic voue virginatatem mensuralem / quia hoc mense maritum ducere non velis. Sic de ieiunio serie sexte. Et sic de omnibus actibus virtutum aut vitiorum / te coge ad vitandum / vel faciendum per votum temporale. Hanc salis loco piperati facere do-

cuit origenes Luce. ii. super illud / et hec vis-
dua usque ad annos. lxxiiij. etc. ubi dicit.
Hec enim Spiritus sanctus fortuitu ha-
bitavit in ea. Bonum enim est primum / si
qua potest virginatatis gratiam possidere.
Si autem hoc non potuerit / sed euenierit
ei: ut perdat virum / vidua perseueret. Quod
quidem non solum post mortem viri / sed
etiam cum ille viuat / debet habere in animo:
ut etiam si non euenierit voluntas ipsius et
propositum a domino coronetur / et dicat /
hoc voueo / hoc promitto / si mihi humanum
aliquid quod non opto contrigerit / nihil alio
modo faciam / quam incoraminate et vidua
perseuerem etc. Superfuderat hanc salisam /
quidem heremitarum: de quo legitur in Vi-
tas patrum folio. cxxij. littera F. quod novem
annis mansit impugnatus a cogitationibus
suis: ut exiret de congregatione fratrum
et quotidie tollebat pelliculam suam in qua
iacere solitus erat: ut exiret. Et quando fie-
bat vespere dicebat ad semetipsum. Cras-
terna die hinc discedam / et mane dicebat in cogitatione
sua / extorquebo mihi hic stare et
hodie propter dominum: qui cum imple-
set novem annos / de die in diem ita faciens /
abstulit ab eo dominus omnem tentationem
eius: hec ibi. Simile legitur de sancto
Nachario. in Speculo exemplorum
distinctio. secunda. exemplo. lxxviij. Referebat
idem Nacharius: quod quodam tempore
nimis ei moleste fuerunt cogitationes vanae
gloriae: scilicet ut qualicumque non euenirent
eum de cella eius / et de secreta heremi con-
uersatione suggerentes ei: ut edificationis
gratia ad remedium et sanitates hominum
Romam pergeret. pro salute animarum mul-
tarum. Inerat enim ei gratia domini contra
immundos spiritus. Et cum diutius
insisteret ei huiusmodi cogitationes / et nec
oranti ei cessarent / iactavit se pronus in
terram / et extendit pedes suos a foris limen
ostij cellule sue clamans / et dicens / trahite
demones. Ego enim pedibus meis non vado
sed si potestis / me hinc abducite. Ego
quippe testor deum / quia hic iaceo usque
ad vesperam / postmodum surrexit ad consu-
etum opus domini.

Sermones.

¶ Propinatio.

Vicesima prima

conairio lepusculi est Propinatio. Lepusculo bipurato et perfecte preparato ad mensam ppinat/ offertur et offertur in duabus scutellis aureis ante conspectum regis/ ybi cum gaudio excipit/ et manducatur/ regis incorporat et vniuitur. Et christi anus homo deuotus/ sic ut predictum est perfecte preparatus/ cum gloria corporis et ante in celum/ ante conspectum regis regum dei optimi per manus angelorum ponatur. Inferior scutella est gloria corporis/ superior gloria anime. Utraque aurea/ quia gloria anime/ que aurea est redundat in corpus: ita ut clarius sole efficiatur. Hic lepusculus presentabit ad conspectum dei altissimi super mensam: de qua Christus dixit in euangelio Luc. xxi. Ego dispono vobis/ sicut disposuit mihi pater meus regnum: ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Ibi manducabitur lepusculus ille/ dum deo per fructum et perfectissimum amorem absorbentem incorporabit/ et vnum fiet cum ipso non essentialiter per resolutionem in ideam quam habuit in deo/ sicut impiissimus ille Elmaricus somniasuit/ sed accidentaliter non ineffabili coniunctus suo principio/ in quo erit sibi summa perfectio quietis et refectio. Hoc facto collocavit Lepusculus noster in petra/ que deus est cubiculum suum/ amodo nullum canem infernale/ carnalem/ aut mundiale timens cuiuspeccat tunc absconditus sit in abscondito faciem dei/ necum a conturbatione hominum/ sed et demonum/ et omnium creaturarum. Illic enim absterget deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum: et ibi nec labor nec ullus dolor.

Sed pducamus gratia exempli lepusculum vnum contemptum/ et tamen manibus angelorum ante conspectum regis eterni peratum. Videte fratres qualiter fors amboz versis sit/ ut hic gaudens/ alibi lugeret: et econtra accidit eis/ sicut de Falcone et gallina contingit. Falco in vita honoratur/ super pugnum fertur/ in puluinarum itatur/ bene patitur. Et ybi mortuus fuerit extra fenestras projicitur super fumarium et vermibus scaruriens putrescit. Gallina vero omnino opposita sorte potitur/ dum viuere contenta est de Salario expellitur/ omnes postquam discos iaciunt. Et post mortem postquam fuerit assata fertur ad conuiuium in quod prius non admittebatur/ et in conspectum regis ponitur in patellis supra mensam. Sic hic fratres factum est cum diuitem epulone et paupere Lazaro. Diues falco qui supra pugnum diaboli perabatur et patiebatur in omni luxuria et abundantia sicut audiuistis/ et omnes in vita sibi deserebat. Et post mortem electus est per fenestram conuiuio dei in tenebras exteriores/ ybi erit stridor dentium scaruriens vermibus. Vermis enim conscientie nunquam moritur: pauper vero Lazarus despecta gallina/ in vita ita abiectus habuit: ut minime micis sibi negarentur. Post mortem ab Angelis delatus est in duabus lancibus argenteis: id est in duobus glorie anime et corporis ad mensam summi Regis/ sicut Abrahama ybi bibunt amici et inebriantur charissimi ab ybertate domus dei. Ad quam perducatur nos dominus noster Iesus Christus saluator et redemptor Amen.

¶ Finis sermonum de Labatu monastico.

De Vita m

Sermones de vita mo

notitia sui Epouit pom

rem amptam Pictol.

¶ Sermones in festo sancti

Pauli ad corinthios in En

climaco de terra An

ni 9. 6. Argente.

¶ Illi dicitur in lectis argenteis

apparet verbum in tpe. Pante

dozum. 177.

¶ Dicitur hoc nocturni domini

fuit in populo patrem suum

epulone et debentur quatuor in

et in vniuersitate. Magna sane res

veritas dei/ diuinitate in dno/ frater

qui in conspectum nostrum cum vniuerso

que dicitur hoc pomis. Sed si in

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua

in conspectum nostrum/ aqua